

Educatief aanbod VHM

“Natuurbeleving op kindermaat”

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud (VHM) heeft al jarenlang een educatieve werking met een groep natuurgidsen die natuuractiviteiten voor kinderen aanbieden. Hieronder vind je ons volledig educatief aanbod met diverse activiteiten rond allerlei thema's. Deze info is ook terug te vinden op [onze webpagina Natuureducatie](#).

Algemene informatie

Alle activiteiten worden begeleid door onze ervaren natuurgidsen. Interactieve werkwijze verzekerd. De gidsen passen de inhoud en methodiek steeds aan naargelang de doelgroep en de leeftijd.

Praktische info:

- ✓ Duur: +- 2 uur (flexibel)
- ✓ Tijdstip: in onderling overleg. Klassieke starturen: 09:30 / 10:00 (voormiddag) of 13:30 / 14:00 (namiddag).
- ✓ Locatie: afhankelijk van activiteit (zie verder)
- ✓ Kostprijs: € 50* per natuurgids (te betalen na ontvangst van factuur)
(*€ 55 voor het binnenproject Hotel Eik)
- ✓ Maximaal 25 leerlingen per natuurgids.
De leerkracht blijft verantwoordelijk voor de klas. Door een actieve betrokkenheid van iedereen verloopt de gidsbeurt voor iedereen op een aangename wijze.
- ✓ Reservering: zie verder. Graag min. **6 weken** op voorhand.
- ✓ Omwille van praktische redenen **kan ieder natuuratelier slecht door één klas tegelijk worden gevolgd**. Uitzonderlijk door twee. Gelieve hiermee rekening te houden bij uw aanvraag.

Nieuw!

- Educatief binnenproject 'Hotel EIK': p. 8
- Dieren-detectivespel de *Beestenqueeste* p. 14

Inhoud

Algemene informatie.....	1
I Natuurateliers aan het Streekhuis Dijleland	3
1 “Van bever tot waterkever”	3
2 Zintuigen in het bos! – ook in Heverlee (Arenbergpark) en aan De Kuis	3
3 “Elk vogeltje ‘eet’ zoals het gebekt is!”	4
4 BINNENKORT: Feesten met kruiden uit de natuur!	5
5 BINNENKORT: Tussen bloemen en kruiden!	5
6 “Kijk, een bos”	6
7 “De Schatkist van het Bos”	7
8 BINNENKORT: “Lente aan het Zoet Water”	7
BINNENKORT: “Zingende bomen”	8
II Natuurateliers aan het infocentrum te Heverlee.....	8
9 “Wat loert er om de hoek?”	8
10 NIEUW “Hotel EIK”	9
III Andere educatieve activiteiten en Bosklassen.....	9
11 Educatieve natuurwandeling Doode bemde	9
12 Educatief natuurbeheer Doode bemde	10
13 Wateronderzoek	10
14 Bouwpakketten mezenkastjes en insectenhôtels	10
15 “Op safari in de stad”	10
16 “Op zoek naar Vleermuizen!”	11
17 Verkenning van het bos: “Het Bos door de bomen leren zien”	11
18 “Stap in de schoenen van de boswachter”	12
19 Paddenstoelenwandeling: “Op stap met professor Zwam”	13
20 Natuurwandelingen op aanvraag in de buurt van Leuven	13
IV Educatief uitleenmateriaal VHM en spellen	13
21 Waterkoffer	13
22 Bodemkoffer	14
23 Opgezette dieren	14
24 NIEUW: dierenspel de Beestenqueeste	15

I Natuurateliers aan het Streekhuis Dijleland

Reserveren: via mail naar infocentrum@vhm.be. Gelieve volgende info mee te delen bij je aanvraag: *keuze activiteit en locatie, voorkeursdata, gewenst beginuur, school - leerjaar – klas, aantal leerlingen en begeleiders, eventuele extra verzoeken.*

Bereikbaarheid: [Streekhuis Dijleland](#) (aan Kapel O.L.V. Steenberg) - Witte bomendreef 1, 3050 Oud-Heverlee. [Halte De Lijn 337 Leuven-Waver](#)* en ruime parking aan [De Roosenberg](#).

* Indien men met de Lijnbus komt, wacht de gids je op aan de bushalte.

Opgelet!: omwille van de aangekondigde werken op de Waversebaan / Leuvensebaan zal het Streekhuis moeilijker bereikbaar zijn. Op de [gemeentelijke website van Oud-Heverlee](#) vindt u alle info over de geplande werken.

1 “Van bever tot waterkever”

1ste graad L.O. – vroege herfst en lente

(zoet)Waterwandeling met als thema waterdieren en –planten.

Wij speuren rond het water op zoek naar gekke bomen en planten uit de dino-tijd. Als op een survival drinken we onversaagd van het koele water uit de natuur, en we wagen onze voeten op oneffen terrein. We begeven ons tussen de dieren, ook al zit daar wel eens een ruziemaker tussen. We zoeken naar sporen van bevers, everzwijnen en wie weet vinden we wel drakenvliegen en andere fascinerende wezens. Kom mee op deze verbazende tocht en we leren jou de trucjes om meer te zien dan de gewone wandelaar.

Niet vergeten: waterdichte schoenen en een goede speurneus!

“Van bever tot waterkever”

2 Zintuigen in het bos! – ook in Heverlee (Arenbergpark) en aan De Kuis

2de en 3de graad L.O. - jaarrond

Tweede graad: *De zintuigendokter heeft gehoord dat er een groep kinderen dringend onderzocht moet worden. Zou dit de juiste klas zijn? Weten ze wel wat zintuigen zijn? En hoe ze zouden moeten werken? Is alles hier mee in orde? Verdere testen zullen dit toch moeten uitwijzen! We gaan meteen aan de slag in het bos. Hopelijk kan hij/zij alle leerlingen volledig gezond verklaren! Dieren hebben ook zintuigen nodig. Met kleine opdrachten en spelletjes nemen de kinderen de rol van de dieren over. Zouden zij ook even goed overleven?*

Voor de juf of meester zijn [leerdoelen](#) en een [werkblad](#) beschikbaar.

Derde graad: *We hebben vijf zintuigen. Kennen de kinderen ze allemaal? Kunnen jullie deze allemaal goed gebruiken in het bos? Dieren hebben hun goed ontwikkelde zintuigen nodig om te overleven. Ook bij de mens blijven de zintuigen belangrijk. Ze maken ons leven aangener of waarschuwen ons voor gevaar. We gaan samen ontdekken hoe de dieren in het bos leven. Met kleine opdrachten en spelletjes nemen de kinderen de rol van de dieren over. Zouden zij ook even goed overleven?*

Voor de juf of meester zijn [leerdoelen](#) en een [werkblad](#) beschikbaar.

Zintuigen in het bos!

3 “Elk vogeltje ‘eet’ zoals het gebekt is!” – ook in Heverlee (Arenbergpark)

2de en 3de graad L.O. - jaarrond

Wat doen vogels als ze jou zien? Juist. Ze vliegen weg. Ze zijn bang van je. Maar onze opgezette vogels niet. Die kan je rustig van dichtbij bekijken. Hoe zit dat met die snavels? En die veren en pennen? Waarom zingen vogels? Een legende vertelt ons hoe het winterkoninkje aan zijn naam komt. Waarom vliegen sommige vogels kilometers ver weg? Spelend leer je over de voor- en nadelen van de vogeltrek. Tot slot wandelen we naar een drukke kolonie huiszwaluwen (lente) of naar de vijver met watervogels (herfst).

Dit natuuratelier past prima in het kader van de vogeltelweek voor scholen door Natuurpunt.

Voor de juf of meester zijn er [leerdoelen](#) en een [werkblad](#) beschikbaar.

“Elk vogeltje ‘eet’ zoals het gebekt is”

4 BINNENKORT: Feesten met kruiden uit de natuur!

3de graad L.O. (+ 4^{de} leerjaar) - na de paasvakantie tot eind juni.

**** Belangrijke boodschap aan alle kinderen van dit land. ***
Er staan talrijke geneeskrachtige planten in onze natuur! Ze zijn mooi, ruiken lekker en ze maken je gezond. Wist je dat je thee kan drinken van die ene lekker geurende bloem, die tegelijk een goed middel is tegen puistjes? ... Ik verklap nog niet welke, kwestie van de spanning er even in te houden. Ik leer je ook enkele bloemenfamilies te herkennen.*

Kom je meezoeken, in de buurt van het Dijlestreekhuis aan het Zoet Water?

We vieren mijn verjaardag met een kruidige taart die we zelf versieren en drinken er bloementhee bij.

*Met hoogachtende groeten van
REMBERTUS DODONAEUS,*

Lijfarts van Maximiliaan van Oostenrijk, 16de eeuw na Christus.

Voor de juf of meester zijn er leerdoelen en een werkblad beschikbaar

Feesten met kruiden uit de natuur!

5 BINNENKORT: Tussen bloemen en kruiden!

1ste graad L.O. (+ 3^{de} leerjaar) - na de paasvakantie tot eind juni

We zoeken veel verschillende soorten bloemen en kruiden en brengen ze op naam met eenvoudige zoekkaarten. We maken een echt kunstwerk over deze planten. Onderweg zoeken we ook kruidenschatten. Hmm, dit ruikt lekker! Wat gaan we daarmee doen?

Tussen bloemen en kruiden!

6 “Kijk, een bos”

3de graad L.O. – herfst en lente

Biotoopstudie van het Bos voor kinderen. Een interactieve boswandeling (2 km) met verschillende stopplaatsen. Thema's die aan bod komen: de voedselpiramide en voedselweb van het bos, de materiekringloop, boomgroei, bomen meten, boomsoorten herkennen, paddenstoelen / voorjaarsbloeiërs (seizoensafhankelijk) en nog veel meer!

7 “De Schatkist van het Bos”

1ste graad + 3^{de} leerjaar L.O. – herfst

Een speelse zoektocht doorheen het bos waarbij de kinderen kennis maken met 5 belangrijke boomsoorten en hun gebruikswaarden voor de mens. De bomenwandeling wordt vooraf ingeleid door een verhaal over Nina de Bosnimf die de hulp van de kinderen nodig heeft om de betovering van haar bosprins ongedaan te maken. Bij iedere stopplaats moeten de kinderen een bepaald object met die boom linken.

Als dat lukt krijgen ze puzzelstukken waarmee ze een schatkaart vormen die leidt naar een sleutel en bijhorende schatkist.

Laat de speurtocht beginnen!

Voor de juf of meester zijn er leerdoelen en een werkblad beschikbaar.

Schatkist van het Bos

8 BINNENKORT: “Lente aan het Zoet Water”

1ste en 2de graad L.O. – na de paasvakantie tot eind juni

In de lente ontwaakt de natuur. De knoppen aan de bomen zwellen en barsten open. Bloemen steken hun kopje boven de grond en lokken insecten uit hun nestje. Veel vogels keren terug vanuit het warme zuiden. Ze bouwen een nest, leggen eieren en laten hun eerste liedjes horen. Uitgehongerde dieren ontwaken uit hun winterslaap en hebben het druk als de jongen geboren worden.

Je ziet het, je voelt het, je ruikt het en je hoort het: het is LENTE!

“Lente aan het Zoet Water!”

BINNENKORT: “Zingende bomen”

3de graad L.O.

Heb jij ooit al een boom horen zingen? Moderne technologie laat ons naar de bomen luisteren. Leer hoe een boom functioneert en groeit doorheen de dag en de seizoenen aan de hand van leuke proefjes. We meten de sapstroom van bomen met sensoren en zetten deze om in geluid om de bomen te laten ‘zingen’.

Born: Microsoft Bing Image Creator.

II Natuurateliers aan het infocentrum te Heverlee

Reserveren: via mail naar infocentrum@vhm.be. Gelieve volgende info mee te delen bij je aanvraag: keuze activiteit en locatie, voorkeursdata, gewenst beginuur, school - leerjaar – klas, aantal leerlingen en begeleiders, eventuele extra verzoeken.

Bereikbaarheid: [Infocentrum VHM](#) - Waversebaan 66, 3001 Heverlee
[Halte De Lijn Heverlee Station](#) (5 min stappen) en ruime [parking vooraan gebouw](#).

9 “Wat loert er om de hoek?”

1ste en 2de graad L.O. – na herfstvakantie tot aan paasvakantie (7 november-31 maart)

Interactieve natuurwandeling doorheen het Arenbergpark. Het hoofdthema is de bomen en dieren van het bos doorheen de seizoenen. Hoe bereiden ze zich voor op de winter? Wat doen ze in het voor- en najaar? Onderweg doen we leuke spelletjes en activiteiten.

“Wat loert er om de hoek?”

10 NIEUW "Hotel EIK" (binnenproject)

3de kleuterklas, 1ste en 2de graad L.O. - na herfstvakantie tot aan paasvakantie (6 november - 29 maart) – tekens in de voormiddag (start tussen 09:00 en 09:30).

Wie logeert er allemaal in dit prachtige hotel met heel veel kamers? Wie komt er lekker eten? En zelfs... wie krijgt er kleintjes? Kom dat zien!

Alle zintuigen worden geprikkeld met doe-opdrachten, en boeiende verhalen. Kortom: natuureducatie op maat van de kinderen.

Reserveren: klik [hier](#).

40ste Educatief Project voor Scholen

Hotel "EIK"

III Andere educatieve activiteiten en Bosklassen

Reserveren: via mail naar infocentrum@vhm.be. Gelieve volgende info mee te delen bij je aanvraag: keuze activiteit en locatie, voorkeursdata, gewenst beginuur, school - leerjaar – klas, aantal leerlingen en begeleiders, eventuele extra verzoeken.

11 Educatieve natuurwandeling Doode bemde

Een mooie wandellus doorheen ons natuurrezervaat waarbij verschillende biotopen en landschappen aan bod komen zoals bos, moeras, grasland, vijvers en waterlopen (Dijle en IJse). De kinderen maken kennis met de natuur en de fauna / flora die er op dat ogenblik te zien is. De gidsen maken er een echte ontdekkingstocht en belevingswandeling van.

Educatieve natuurwandeling Doode bemde

12 Educatief natuurbeheer Doode bemde

Leerlingen krijgen een intro over het natuurbeheer in de Doode bemde. Waarom doen we aan natuurbeheer? Wat verstaan we onder natuurbeheer? Over het maaien en hooien van de graslanden en andere beheerwerken. Daarna helpen de leerlingen een handje mee op het terrein (bv. maaisel afvoeren, hout opruimen...).

Klassen die zich inschrijven voor deze activiteit hebben recht op een gratis begeleide wandeling in de Doode Bemde (zie 11). Het natuurbeheer en de wandeling kunnen aldus gecombineerd worden tot een dagvullend programma (voor- en namiddag).

Educatief natuurbeheer Doode bemde

13 Wateronderzoek

3de graad L.O. en 1ste graad S.O. - De Kluis (bosklassen) of Doode bemde – late lente (mei t.e.m. juni)

De leerlingen voeren onder begeleiding van de gids een biologisch wateronderzoek uit:

- ✓ Achterhalen van de biologische waterkwaliteit (soortendiversiteit)
- ✓ Chemische waterkwaliteit (pH en zuurstofgehalte).
- ✓ Vangen van waterdiertjes en determineren met zoekkaarten.

Wateronderzoek

14 Bouwpakketten mezenkastjes en insectenhotels

3de graad L.O.

Koop bij ons bouwpakketten van mezenkastjes of insecten- en bijenhotelletjes om met jouw klas in elkaar te timmeren. Ideaal in aansluiting bij natuuratelier 3 "Elk vogeltje 'eet' zoals het gebekt is!".

Inclusief duidelijke instructies. Prijs: € 8 per nestkast of € 9 per insectenhotel. Af te halen op ons infocentrum te Heverlee tijdens de openingsuren.

15 "Op safari in de stad"

2de en 3de graad L.O. - Leuven centrum (start op [Grote Markt](#))

Is er natuur in de stad? En waar vind je die dan? Speelse ontdekkingstocht in het centrum van de stad. Luister naar de verhalen van oude stadsbomen. Dappere plantjes groeien op onverwachte plaatsen. Wilde dieren verbergen zich op stille groene plekjes. En weet je dat het grootste dier van Leuven niet eens in je klas past? Lopen er wolven langs het Dijlewolvenpad?

Ideaal voor tijdens 'stadsklassen'. Zie ook [Dijlewolven – Is er natuur in onze stad? En waar vind je die dan?](#)

“Op safari in de stad”

16 “Op zoek naar Vleermuizen!”

2de en 3de graad L.O. - De Kluis (bosklassen) – laat voorjaar (mei / juni) en begin najaar (sept. / okt.)

Presentatie of korte film over de wondere wereld der vleermuizen. Nadien een korte uitleg over het gebruik van batdetectors, gevolgd door een vleermuizenwandeling na zonsondergang.

“Op zoek naar Vleermuizen!”

17 Verkenning van het bos: “Het Bos door de bomen leren zien”

2de en 3de graad L.O. - De Kluis (bosklassen)

Wat is een bos? En was dit bos er altijd al? Bomen kunnen zich niet verplaatsen, maar wat hebben ze daarop gevonden? Hoe werken de verschillende delen van een boom? Welke boomsoorten worden in dit bos geplant? We leren de leeftijd van bomen schatten. Ook dode bomen spelen een belangrijke rol in het bos. Aan de Kluis nodigt het Speelbos uit tot spelend leren.

Verkenning van het bos: “Het Bos door de bomen leren zien”

18 “Stap in de schoenen van de boswachter”

3de graad L.O. - De Kluis (bosklassen)

De natuurgids neemt de kinderen mee op sleeptouw doorheen het bos en leert hen over de taken van de boswachter. Wie is hij? Wat doet hij? En wat drijft hem? Hoe beheer je nu een bos? Hoe vergroot je de biodiversiteit in het bos? Wie gebruikt het bos en welke gedragsregels moet je als bezoeker of gebruiker respecteren? Via interactieve opdrachtjes maken de kinderen kennis met verschillende bostypes, bosfuncties en bosgebruikers. *Wie wil er later boswachter worden?*

“Stap in de schoenen van de boswachter”

19 Paddenstoelenwandeling: “Op stap met professor Zwam”

2de en 3de graad L.O. - De Kluis (bosklassen) - herfst

Professor Zwam nodigt de kinderen uit om in groepjes op zoek te gaan naar verschillende soorten en vormen van paddenstoelen. Wat is een zwam precies? Zwammen, schimmels en paddenstoelen? Hoe planten ze zich voort? Gebruiken wij zwammen in ons dagelijks leven? We gaan op zoek naar de grootste paddenstoel van het bos!

Paddenstoelenwandeling

20 Natuurwandelingen op aanvraag in de buurt van Leuven

Gegidste wandeling in een natuur- of bosgebied in de buurt van de school o.l.v. een van onze gidsen.

Mogelijke locaties: [Onthaalpoort De Torenvalk](#), [Onthaalpoort De Speelberg](#), Abdij van Park, Kesselberg, Linden- en Chartreuzenbos, Egenhovenbos, Heverleebos, Arenbergpark...

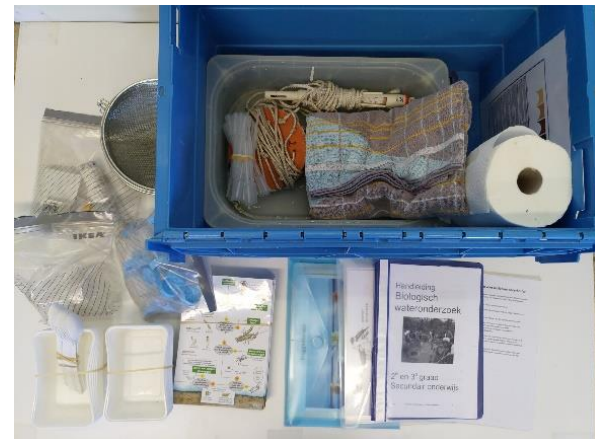
IV Educatief uitleenmateriaal VHM en spellen

21 Waterkoffer

Koffer met al het benodigd materiaal om met je klas een wateronderzoek uit te voeren van een poel.

Inhoud: zoekkaarten waterdieren en waterplanten, onderwaterloepen, testkit pH en zuurstof, plastic bakjes voor waterdiertjes, petrischaaltjes en nog meer. Ook mogelijkheid om schepnetjes te ontlenen.

Uitlenen kost € 20 euro met een waarborg van € 50.

22 Bodemkoffer

Koffer met al het benodigd materiaal om met je klas een onderzoek te doen van de bosbodem en de bodemdierpjes die erin leven.

Inhoud: zoekkaarten bodemdierpjes, loeppotjes, schepjes, pH-meter, vochtigheidsmeter, petrischaaltjes, grondboor, plasticfolie, zeven en nog meer.

Uitlenen kost € 20 euro met een waarborg van € 50.

23 Opgezette dieren

VHM beschikt over een uitgebreide collectie opgezette dieren die gratis ontleend kunnen worden door onze leden* voor educatieve doeleinden. We vragen een waarborg van € 20 per dier.

Raadpleeg onze collectie via deze [link](#).

*Klik [hier](#) voor meer informatie over een lidmaatschap van VHM.

24 NIEUW: dieren spel de Beestenqueeste

Educatief dieren-detectivespel over de dieren in en rond het Heverleebos en Meerdaalwoud

Speel met de klas onder begeleiding van een natuurgids in het [Streekhuis Dijleland](#): € 50. Of leen het spel samen met de benodigde dieren uit om het zelfstandig op school te spelen: € 25 + waarborg van € 20 per dier.

In het detectivespel 'De Beestenqueeste' speelt een set opgezette dieren uit onze collectie de hoofdrol. Spelenderwijs leer je meer over de dieren, hun voedsel, leefwijze, biotoop en hun relatie tot de mens. De kunst van het opzetten van dieren komt ook aan bod. Al deze dieren wonen in onze regio. Heb je het mysterie opgelost? Weet jij welk dier aan zijn einde kwam in welke omstandigheden? Proficiat, speurneus! Nog niet uitgespeeld? Wil je nog meer te weten komen over de dieren die hier leven? Met een andere set opgezette dieren kan je een nieuw mysterie proberen op te lossen.

Er zijn 4 verschillende sets met telkens 6 of 7 dieren in de hoofdrol:

1. **GEEL**: sperwer, hermelijn, egel, ijsvogel, spitsmuis, patrijs, (bever*)
2. **ROOD**: torenvalk, steenmarter, muskusrat, boomklever, mol, kauw, (bever*)
3. **BLAUW**: kerkuil, das, haas, huismus, bruine rat, woelmuis, wilde eend, (bever*)
4. **GROEN**: fuut, vos, eekhoorn, roodborst, grote bonte specht, (bever*)

*Bever is optioneel en enkel onder begeleiding van een natuurgids.

De Beestenqueeste is een spel van Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud in samenwerking met Erfgoedcel Leuven en De Aanstokerij. Ontwikkeld naar aanleiding van de erfgoeddag 2023 met als thema Beestig.

Foto: © Erfgoedcel Leuven - An Minnen